

Therapie met radioactief Lutetium-177-PSMA

U krijgt binnenkort therapie met radioactief Lutetium-177-PSMA (Lu-177-PSMA). Hier leest u over deze therapie, wat u kunt verwachten en hoe u zich kunt voorbereiden.

Over de behandeling

Therapie met radioactief Lu-177-PSMA is een behandeling voor patiënten met uitgezaaide prostaatkanker, bij wie de ziekte niet meer reageert op de standaardbehandelingen (chemotherapie of hormoontherapie).

Hoe werkt de behandeling?

Het medicijn bestaat uit 2 stoffen, die aan elkaar vastzitten:

- Een radioactieve stof Lutetium-177 (Lu-177). Deze stof geeft straling af. Deze straling doodt de kankercellen.
- Een stof die zich aan PSMA bindt. De stof PSMA zit op prostaatkankercellen. Dit zorgt dat de radioactieve stof bij de tumoren terecht komt.

Wat gaan we doen?

U krijgt het medicijn in het ziekenhuis via een infuus in uw bloedvat. De toediening van het medicijn duurt ongeveer 15 minuten.

U krijgt in totaal 4 behandelingen. Gemiddeld zit er 8 weken tussen elke behandeling. U wordt voor elke behandeling opgenomen in het ziekenhuis. De eerste behandeling blijft u 1 nacht slapen. De tweede, derde en vierde behandeling mag u 4 uur na de toediening naar huis.

Waarom wordt u opgenomen?

U wordt opgenomen in het ziekenhuis om deze redenen:

- Na de behandeling plast u de radioactieve stof voor een groot deel weer uit. Uw urine met de radioactieve stof mag niet in het riool terechtkomen. In het ziekenhuis zijn de toiletten aangesloten op speciale tanks. Daar vangen we de urine in op.
- U kunt last krijgen van bijwerkingen.

Wat is het doel?

Deze therapie is een palliatieve behandeling. De doelen van de behandeling zijn:

- zorgen dat u langer te leven heeft.
- uw kwaliteit van leven verbeteren.

Over radioactiviteit en straling

Radioactieve stoffen zenden straling uit. Natuurlijke radioactieve stoffen bestaan al zo lang als de aarde zelf. Ze zitten in de lucht, in de muur van uw huis, in het voedsel en ook in ons eigen lichaam. Dit is natuurlijke straling. Dit is altijd een hele lage dosis. Daarnaast is er kunstmatige straling. Deze straling gebruiken we bij uw behandeling.

Straling van een radioactieve stof beschadigt DNA in de cellen van het lichaam. Deze beschadigingen zorgen dat kankercellen doodgaan.

Risico's

Straling kan ook gezonde cellen beschadigen. De gevolgen:

- Bijwerkingen tijdens en na de behandeling. Deze zijn tijdelijk.
- Beschadigingen in het DNA van gezonde cellen kunnen vele jaren later kanker veroorzaken.

Een hoge dosis straling is daarom gevaarlijk. Bij uw behandeling zorgen we dat de dosis straling niet te hoog is. De dosis bij uw behandeling is zo gekozen, dat de behandeling goed werkt tegen kanker, en tegelijkertijd zo min mogelijk nadelige gevolgen heeft.

Besmettelijk

In de paar uur na de behandeling bent u 'besmettelijk': u kunt iemand anders besmetten met de radioactieve stof. Dit kan bijvoorbeeld via uw urine of bloed. Daarom gelden in het ziekenhuis speciale regels. Daarmee voorkomen we besmetting. Deze regels staan onder 'De dag van opname'.

Risico's voor uw omgeving

Na de behandeling gaat u naar huis met nog een klein beetje radioactieve stof in uw lichaam. De hoeveelheid radioactieve stof in uw lichaam wordt steeds minder. De achtergebleven radioactiviteit is niet meer besmettelijk. U kunt het niet overdragen aan iemand anders. U kunt de radioactiviteit vergelijken met de warmte van een kachel. Uw huisgenoten kunnen de warmte wel voelen, (hoe dichterbij hoe meer warmte), maar niet met zich meedragen.

Na ongeveer 7 tot 14 dagen heeft u geen radioactieve stof meer in uw lichaam.

In de periode na de behandeling kunnen mensen in uw omgeving een lage dosis straling van u ontvangen. Hoe meer straling iemand ontvangt, hoe groter de kans op kanker jaren later. Maar u geeft na de behandeling nog maar heel weinig straling af. Daarom is de kans op kanker heel klein.

Om de risico's voor uw omgeving zo klein mogelijk te houden, moet u zich thuis na de behandeling aan een aantal leefregels houden. Deze regels gelden alleen voor u, niet voor uw huisgenoten. Deze regels vindt u onder 'Leefregels voor thuis'.

Vorbereidingen thuis

U krijgt per telefoon en e-mail een oproep voor opname in het ziekenhuis. Daarin staat de datum en tijd van opname.

We adviseren u om de spullen hieronder mee te nemen naar uw opname:

- U mag tussendoortjes meenemen. U kunt tussen de maaltijden door eten en drinken wat u thuis gewend bent. Ontbijt, lunch, koffie, thee, limonade, fruit en vruchtensap zijn op de afdeling aanwezig.
- Iets om uzelf bezig te houden. Bijvoorbeeld een boek, tijdschrift, tablet of laptop. Een televisie is op uw kamer aanwezig.
- Uw eigen hulpmiddelen. Bijvoorbeeld een rollator.
- Identificatiebewijs.
- Alle thuismedicatie. Deze kunt u tijdens de therapie blijven gebruiken. Behalve als uw behandelend arts iets anders met u besproken heeft.
- Kleding (u hoeft niet in bed te blijven).
- Pyjama, kamerjas, pantoffels (u mag niet op blote voeten lopen).
- Toiletspullen.

De dag van opname

Op de dag van opname meldt u zich bij de balie van de afdeling Nucleaire Geneeskunde (Cb-206). Vervolgens gaat u zitten in de wachtkamer. Daarna brengen we u naar uw kamer op de afdeling. Er mogen geen begeleiders of familie mee naar de afdeling. Dit is vanwege de radioactiviteit.

Op uw kamer heeft u een opnamegesprek met de verpleegkundige. Daarna heeft u een gesprek met de endocrinoloog en/of verpleegkundig specialist. Dan stellen we u de laatste medische vragen. U kunt ons ook vragen stellen. Daarna dienen we het medicijn bij u toe.

De kliniek

Op de afdeling Ca-2 zijn 8 éénpersoonskamers en een lounge ruimte. U kunt vrij rondlopen over de afdeling. U kunt overal gebruik maken van onze gratis wifi. Op uw kamer ligt een gastenboek. Daar kunt u opmerkingen over uw opname in schrijven.

Lounge

In de lounge ruimte is een keuken. Daar kunt u iets drinken of eten pakken. U maakt het ontbijt en de lunch zelf klaar. Warm avondeten kunt u bestellen via de tablet op uw kamer. Als het voor u niet mogelijk is om in de lounge te zijn, brengen we de maaltijden naar uw kamer.

Eenpersoonskamer

Loungeruimte met keuken

Roken

Let op: roken is verboden in het Erasmus MC. Uw behandelend arts kan u eventueel nicotinepleisters voorschrijven.

Bezoek

Tijdens uw verblijf mag u geen bezoek ontvangen. Dit is vanwege de radioactiviteit.

Hulp nodig of vragen

U krijgt een alarmbandje om uw arm. Als u een vraag heeft of hulp nodig heeft, kunt u op de rode knop drukken. Dan krijgen de verpleegkundigen een melding binnen en komen zij naar u toe.

Naast uw bed hangt ook een rode knop. Deze werkt hetzelfde.

Zorg voor uzelf

Tijdens uw verblijf zorgt u volledig voor uzelf.

We maken uw kamer en badkamer niet schoon tijdens uw verblijf. Het is de bedoeling dat u uw kamer en de gezamenlijke lounge ruimte zelf netjes houdt.

Kleding

U kunt tijdens uw verblijf uw eigen kleding dragen. Na afloop kunt u de kleding gewoon meenemen naar huis. Uw kleding kan besmet raken met radioactiviteit. Dit kan door urine, braaksel of bloed op uw kleding.

U kunt inlegverband in uw ondergoed dragen. Zo voorkomt u bestemming van uw ondergoed met urine. Dit ligt in de kast op uw kamer. Komt er toch urine, braaksel of bloed op uw kleding komt? Dan is 1 wasbeurt in de wasmachine genoeg om de radioactieve stof uit de kleding te verwijderen.

Regels tijdens uw opname

- Drink veel tijdens uw opname. Drink 1,5 tot 2 liter verspreid over de hele dag. Zo zorgt u dat u het teveel aan radioactieve stof uitplast. Thuis is extra drinken niet meer nodig.
- Gooi nooit papieren doekjes in het toilet. Dit kan verstopping in het riool veroorzaken.
- Regels om besmetting met radioactieve stof zoveel mogelijk te voorkomen:
- Was uw handen goed na gebruik van het toilet. Bedien de kranen met uw elleboog.
- Gebeurt er een ongelukje met urine, ontlasting of braaksel? Maak dit dan niet zelf schoon. Veeg het niet weg. Dek dit dan zo goed mogelijk af met de blauwe matjes (witte kant naar beneden). En meld het meteen aan een verpleegkundige. Dit is vanwege de radioactiviteit.
- Leg handdoeken na gebruik in de wasmand.
- Het is verboden om in de douche te plassen.
- Maak alleen maar zittend gebruik van het toilet.
- Doe inlegverband of incontinentiemateriaal eerst in een zakje. Gooi het daarna in de loodemmers. Soms staat er geen loodemmer op de kamer. Gooi het dan in de afvalbak. Gooi het niet in het toilet

Tijdens de behandeling

1. We plaatsen een infuusnaald bij u.
2. U krijgt coldpacks rondom uw gezicht gewikkeld. Zo beschermen we uw speekselklieren. Dit doen we een halfuur voor de toediening van het radioactieve medicijn.
3. We dienen het radioactieve Lu-177-PMSA toe via het infuus.
4. De toediening duurt ongeveer 15 minuten. In die tijd moet u op een stoel blijven zitten of in bed blijven liggen. Zo zorgt u dat u niemand besmet met de radioactieve stof.
5. We verwijderen de infuusnaald. Soms moet de naald langer blijven zitten. Hierover besluit de arts.
6. De coldpacks blijven zitten. U verwisselt de coldpacks als ze niet meer koud zijn.
7. 4 uur na toediening mag u de coldpacks weghalen.
8. De gebruikte coldpacks blijven op de kamer liggen. Leg deze niet terug in de koelkast

Bijwerkingen

U kunt last krijgen van bijwerkingen. Deze kunnen tijdens of na de behandeling ontstaan. U kunt last krijgen van:

- Vermoeidheid
- Zich niet lekker voelen
- Misselijkheid
- Braken
- Droge mond, minder smaak
- Tijdelijk meer pijn op de plek van uitzaaiingen
- Verlaging in aantal bloedcellen

Naar huis

Voordat u naar huis gaat:

- Meten we hoeveel straling uw lichaam nog afgeeft. Zo kunnen we u persoonlijk advies geven over regels voor thuis.
- Maken we een lutetium-scan. Daarmee controleren we of de radioactieve stof in de tumoren terecht is gekomen. Meestal is de uitslag goed. We bespreken de uitslag alleen met u als we iets anders zien dan normaal. Dit komt bijna nooit voor.

Belangrijk om aan ons te melden:

- Gaat u binnen een maand na uw behandeling een vliegreis maken? Meld dit dan bij het meten van de straling. U krijgt dan een 'vliegbrief' mee. Dit is een document waarin staat dat u een behandeling met een radioactieve stof heeft gekregen.
- Heeft u thuiszorg? Meld dit dan bij het meten van de straling. U krijgt dan een document mee. Daarin leggen we uit waar thuiszorg-medewerkers rekening mee moeten houden.

Leefregels thuis

U krijgt een aparte, persoonlijke brief mee naar huis. Daarin staan de regels voor thuis. Deze regels zorgen dat mensen in uw omgeving niet te veel straling van u ontvangen. De precieze regels hangen af van hoeveel straling uw lichaam nog afgeeft. Dit meten we in het ziekenhuis na de behandeling. In de brief staat ook de periode dat deze regels voor u gelden.

Hieronder staan de algemene leefregels. Zo weet u alvast wat ongeveer de regels voor u zullen zijn. Maar houdt u na de behandeling aan de regels in de persoonlijke brief. De regels in de brief zullen wel ongeveer hetzelfde zijn als de algemene regels hieronder.

De algemene leefregels hieronder zijn vastgesteld door de overheid, samen met alle specialismen Nucleaire Geneeskunde in Nederland.

- Houd afstand tot andere mensen. Bijvoorbeeld tot uw huisgenoten en bezoek. Houd minimaal 1 meter afstand. Het liefst meer.
- Slaap op minstens 2 meter afstand van uw partner. Slaap in aparte kamers als dat mogelijk is.
- Kort contact mag wel. Bijvoorbeeld een omhelzing of seksueel contact.
- Ga niet naar bijeenkomsten waar u langer dan 1 uur naast dezelfde persoon zit. Bijvoorbeeld in het theater, in de kerk of bij een vergadering.
- U mag gewoon naar uw werk. Houd wel afstand tot andere mensen. Behalve als u op een basisschool of in de kinderopvang werkt. Dan mag u niet naar uw werk.
- U moet zittend plassen. Gebruik altijd wc-papier. Was uw handen goed na gebruik van het toilet.

Zwangeren en kinderen

- Laat de verzorging van kinderen tot 10 jaar aan een andere huisgenoot over. Als dit niet mogelijk is, laat uw kinderen dan ergens anders logeren.
- Zwangere vrouwen en kinderen tot 10 jaar mogen u niet bezoeken.

Vervoer

- Ga niet langer dan 1 uur met het openbaar vervoer. Er kunnen dan namelijk mensen dichtbij u komen staan of zitten.
- Als u met een taxi gaat, ga dan schuin achter de chauffeur zitten. Zo zorgt u voor een zo groot mogelijke afstand. Reis niet langer dan 2 uur met de taxi.
- Gaat u binnen een maand na de behandeling een vliegreis maken? Dan gelden andere regels.

Huisdieren

- Er zijn geen regels voor huisdieren. U hoeft geen afstand te houden tot huisdieren. Voor hen is de straling niet gevaarlijk. Dit komt omdat huisdieren vaak veel korter leven dan mensen.

Wanneer contact opnemen?

In de periode waarin de leefregels voor u gelden: neem bij ernstige klachten altijd eerst contact op met het Erasmus MC.

Opname in ander ziekenhuis

Moet u in een ziekenhuis worden opgenomen? Dan moet u in principe naar het Erasmus MC komen. Komt u toch in een ander ziekenhuis terecht? Bijvoorbeeld op de spoedeisende hulp? Meld dat meteen dat u een behandeling met een radioactieve stof heeft gehad. Het is belangrijk dat de stralingsdeskundige van het ziekenhuis dit weet.

Contact

Heeft u vragen over deze behandeling of over straling? Bel dan naar de afdeling Nucleaire Geneeskunde via (010) 704 01 32 en vraag naar de stralingsdeskundige. We zijn bereikbaar van maandag t/m vrijdag van 8.00 tot 16.30 uur.

Met andere, medische vragen kunt u terecht bij uw arts.

Meer informatie

www.stichtingduos.nl

www.prostaatkankerstichting.nl

